

Bijlage 1 Natuureducatie en – communicatie: plan van aanpak

1.	<u>INLEIDING</u>	4
2.	<u>ACHTERGROND</u>	5
3.	<u>DOELSTELLING EN RESULTAAT</u>	6
3.1	DOELSTELLING	6
3.2	RESULTAAT	6
3.3	AFBAKENING	6
4.	<u>PROJECTOPZET</u>	7
4.1	FASE 1: VOORBEREIDING “WAAR STAAN WE?”	7
4.2	FASE 2: OPSTELLEN PROGRAMMA: “WAAR GAAN WE NAAR TOE?”	7
4.3	FASE 3: AFSPRAKEN OVER UITVOERING “HOE GAAN WE SAMENWERKEN?”	8
4.4	EN VERDER	8
4.5	AANDACHTSPUNTEN	8
5.	<u>TIJDPAD, MENSKRACHT EN MIDDELEN</u>	9
5.1	TIJDPAD	9
5.2	MENSKRACHT	9
5.3	MIDDELEN	9

1. Inleiding

In de Agenda Natuur (vastgesteld door Provinciale Staten op 23 april 2007) is aangegeven dat natuureducatie en -communicatie een belangrijke rol spelen bij de beleving en waardering van de natuur. In de routekaart van de Agenda Natuur staat het advies om goede invulling te geven aan natuureducatie en -communicatie.

In dit plan van aanpak beschrijven we hoe wij invulling gaan geven aan dit advies uit de routekaart. Onze ambitie is om samen met onze partners een meerjarenprogramma voor natuureducatie en -communicatie op te stellen. Op deze wijze willen wij op een gestructureerde en effectieve manier invulling geven aan natuureducatie en -communicatie. Wij willen daarom een project starten met als resultaat een meerjarenprogramma voor natuureducatie en -communicatie.

2. Achtergrond

Op dit moment voeren verschillende organisaties natuureducatie- en communicatie uit. Voor een deel subsidieert de provincie deze activiteiten. Veel van deze activiteiten draaien op de inzet van vrijwilligers. Onder andere de volgende organisaties verzorgen activiteiten op dit vlak:

- IVN
- Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Utrechts Landschap
- vogelwerkgroepen
- weidevogelbeheer
- lokale natuurwerkgroepen
- gemeenten
- natuur- en milieu-educatiecentra

Natuureducatie en – communicatie heeft raakvlakken met verschillende beleidsplannen en programma's binnen de provincie Utrecht:

- Beleidsplan Natuur en Landschap (BNLU)
- Provinciaal Milieubeleidsplan (PMB)
- Milieueducatie
- beleid voor recreatie
- het programma Vrede van Utrecht
- de uitvoeringsprogramma's van de Agenda Vitaal Platteland gebieden

Daarnaast zijn er landelijke activiteiten voor natuureducatie.

Op dit moment staan deze activiteiten los van elkaar. De organisaties en programma's volgen ieder hun eigen aanpak en formuleren hun eigen ambities en doelen.

3. Doelstelling en resultaat

3.1 Doelstelling

Het beleven van natuur draagt bij aan het welzijn van mensen. Tevens voelt de provincie Utrecht zich verantwoordelijk voor het behouden van de ecologische waarden in onze provincie. De versterking van de biodiversiteit is hiervoor een belangrijk aandachtspunt. De provincie Utrecht vindt het daarom belangrijk dat er voldoende natuur van goede kwaliteit is in de provincie Utrecht. Vergroten van de waardering van de natuur draagt bij aan het realiseren van draakvlak voor de natuur. Ook medewerking en initiatieven van burgers dragen eveneens bij aan het behoud en verbeteren van de natuurkwaliteit in Utrecht. De provincie heeft met natuureducatie en –communicatie het volgende doel:

- de beleving en de waardering van de Utrechtse natuur door burgers te vergroten

De doelstelling van het project is:

- een start te maken met een samenhangende en effectieve aanpak van natuureducatie – en communicatie door het opstellen van een programma.

Onder ***natuureducatie*** verstaan wij het bewust en doelgericht scheppen van voorwaarden en organiseren van activiteiten die bijdragen aan vermeerderen van kennis en inzicht in de betekenis van de natuur om daarmee besef te ontwikkelen en handelen te beïnvloeden. Wij streven naar een programma van permanente educatie waarbij een op de verschillende leeftijdsgroepen afgestemd aanbod is.

Onder ***natuurcommunicatie*** verstaan wij het aanbieden van informatie over de natuur in een vorm dat het aanspreekt en doordringt tot het normbesef van mensen. De communicatie richt zich met name op het provinciale beleid en uitvoeringsprojecten van de provincie en andere organisaties.

3.2 Resultaat

Het resultaat van het project is een samenhangend meerjarenprogramma voor natuureducatie- en communicatie. In dit programma dienen de activiteiten die de provincie en andere organisatie een plek te krijgen en een duidelijke relatie met de doelen van de provincie op dit vlak te krijgen. De activiteiten die nu de verschillende organisaties uitvoeren, bedden wij zoveel mogelijk in in dit programma. Door de programmatische aanpak ontstaat er meer samenhang en afstemming in de uitgevoerde activiteiten. Middelen kunnen op een meer effectieve en doelmatige wijze worden ingezet. Wij willen op deze wijze de samenwerking tussen de verschillende organisaties bevorderen en daarmee ook de kennisuitwisseling. Wij willen bereiken dat de we leren van elkaars ervaringen en door een gezamenlijke aanpak een grotere groep mensen kunnen bereiken met mooie producten.

3.3 Afbakening

Het project is afgerond als er een programma is opgesteld. Buiten het project valt de uitvoering van het programma, zoals het opstellen van de jaarlijkse werkplannen en het coördineren of uitvoeren van de activiteiten uit de werkplannen. Voor de uitvoering zullen wij een programmamanager benoemen.

Het project richt zich op natuureducatie. Milieueducatie valt buiten het programma. Wij stemmen de beide programma's wel nauw met elkaar af.

4. Projectopzet

Voor het project onderscheiden we drie fasen:

Fase 1: de voorbereidingsfase "Waar staan we?"

Fase 2: opstellen programma "Waar gaan we naartoe?"

Fase 3: Oprichten programma-organisatie "Hoe organiseren we ons?"

Hierna beschrijven we per fase wat we willen bereiken en wat we hiervoor gaan doen.

4.1 Fase 1: Voorbereiding "Waar staan we?"

In fase 1 willen we het volgende resultaat bereiken:

- draagvlak voor de programmatische aanpak bij relevante partijen
- een beeld van de huidige natuureducatie
- een beeld van ervaringen van andere organisaties met programma's voor educatie en communicatie
- een beeld van realistische ambities voor de toekomst

Stappen in deze fase zijn:

- benoemen programmamanager voor het opstellen van het programma;
- alle relevante spelers voor natuureducatie en –communicatie te betrekken bij het opstellen van het programma
- samenstellen programmateam, met een aantal vertegenwoordigers van organisaties die kennis en ervaring hebben met natuureducatie en bereid zijn menskracht en/of middelen in te zetten in de ontwikkeling van het programma;
- inventariseren van doelstellingen voor educatie in de verschillende provinciale beleidsplannen;
- inventariseren en analyseren van bestaande natuureducatie en -communicatie activiteiten door de provincie en andere organisaties;
- inventariseren en analyseren van ervaringen elders met het opstellen van educatieprogramma's;
- benoemen van indicatoren die een beeld geven van het kennisniveau en de houding van burgers
- nulmeting voor het meten van het kennisniveau en de houding van de burgers

De resultaten worden ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten aangeboden.

4.2 Fase 2: Opstellen programma: "Waar gaan we naar toe?"

Fase 2 heeft als resultaat:

- een programma voor natuureducatie- en communicatie dat kan rekenen op draagvlak bij relevante partijen en waarin de huidige activiteiten waar mogelijk een plek krijgen;
- inzicht in de bijdrage en inzet van relevante partijen bij de uitvoering van het programma;

Stappen in deze fase zijn:

- op basis van de analyse uit fase 1 met relevante organisaties formuleren van concrete ambities en doelstellingen voor natuureducatie en – communicatie
- het onderscheiden van doelgroepen
- nagaan met welke bestaande activiteiten de ambities en doelstellingen kunnen worden gerealiseerd en op welke wijze deze verder kunnen worden ontwikkeld
- bepalen van aanvullende activiteiten die een doelmatige en effectieve bijdrage leveren aan ambities en doelen
- het verkennen van de bijdrage die relevante partijen kunnen en willen leveren aan de uitvoering van dit programma
- bepalen van te monitoren effecten en de bijbehorende meetmethode
- het bepalen van benodigde menskracht en middelen voor de uitvoering van het programma

Het programma wordt ter vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten.

4.3 Fase 3: Afspraken over uitvoering “Hoe gaan we samenwerken?”

Met het programma willen wij een goede samenwerking tussen organisaties die betrokken zijn bij natuureducatie en – communicatie bevorderen. Het resultaat van fase 3 is een samenwerkingsstructuur en afspraken tussen partijen over hun rol bij de uitvoering van het programma. Ook moeten goede afspraken gemaakt worden over de aansturing van het programma. Vragen die wij daarbij beantwoorden: Wie is de opdrachtgever? Wie coördineert het programma? In deze fase maken wij afspraken over de verdeling van de financiële bijdrage van partijen en hun inzet van menskracht.

Voor een groot deel heeft de verkenning van de mogelijkheden al in de vorige fasen plaatsgevonden. In deze fase willen we komen tot definitieve afspraken hierover.

Deze afspraken worden ter vaststelling voorgelegd een Gedeputeerde Staten en ter kenninsneming aan Provinciale Staten. Alle betrokken partijen leggen deze afspraken eveneens ter goedkeuring voor aan hun besturen.

4.4 En verder

Na vaststelling van het programma zal de programmamanager en het programmateam zorgen voor de uitvoering van het programma. Hiervoor zullen zij:

- jaarlijks een werkplan opstellen in samenspraak met de uitvoerende partijen
- de uitvoering van het werkplan coördineren
- zorgdragen voor voortgangsrapportages over de uitvoering van de werkplannen
- de ontwikkeling van de programmadoelen monitoren en rapporteren
- waar nodig komen met voorstellen voor bijstellingen van het programma

4.5 Aandachtspunten

De samenwerking tussen de provincie en haar partners in natuureducatie en –communicatie is bepalend voor het succes van het programma. Wij willen het programma samen met onze partners opstellen. Een belangrijk aandachtspunt in het project is het verkrijgen van draagvlak bij onze partners. Dit draagvlak is van belang voor het gezamenlijk opstellen van het programma en voor de bereidheid gezamenlijk mee te werken aan de uitvoering. Wij willen dit bereiken door voor alle partijen de meerwaarde van de samenwerking inzichtelijk te maken en er nadrukkelijk een programma voor alle partijen van te maken.

Verder is het belangrijk dat de aanverwante beleidsprogramma's, zoals milieu en recreatie, binnen de provincie op het punt van educatie en communicatie goed op elkaar aansluiten.

Tenslotte is een belangrijk aandachtspunt de inpassing van het programma in de gebiedsgerichte aanpak van de Agenda Vitaal Platteland. De aanpak om het programma gezamenlijk met relevante partijen op te stellen sluit echter goed aan bij het gebiedsgericht werken.

5. Tijdpad, menskracht en middelen

In dit hoofdstuk beschrijven we het tijdpad en de benodigde menskracht en middelen om het programma voor natuureducatie en –communicatie op stellen.

5.1 Tijdpad

Fase	Periode	Besluitvorming
1. Voorbereiding	Juli 2008 tot en met maart 2009	Resultaten ter kennisneming aan GS in januari 2009 en PS in maart 2009
2. Opstellen programma	Maart 2009 tot en met november 2009	Ter vaststelling door PS in november 2009
3. Oprichten programma-organisatie	November 2009 tot en met maart 2010	Vaststelling door GS in januari 2010 en PS ter kennisneming aan PS in maart 2010

5.2 Menskracht

Voor het gehele project is gedurende 21 maanden de volgende inzet nodig voor het projectleiding en uitvoering:

- Projectleider (schaal 11) gemiddeld 1,0 dag per week: 500 uur
- Projectondersteuning (schaal 9) gemiddeld 1,0 dag per week: 500 uur
- Projectteamleden gedurende (schaal 10) gemiddeld 0,5 dag per week per persoon: 250 uur (uitgaande van twee provinciale medewerkers en minimaal twee vertegenwoordigers vanuit andere organisaties).

Daarnaast vragen wij inzet van de verschillende beleidsafdelingen en van de relevante partijen. Het gaat hierbij om het leveren van ideeën voor het programma en het afstemmen van de onderdelen van het programma.

5.3 Middelen

Voor de uitvoering van het project is het volgende budget nodig:

- werkbudget: onderzoek en advieskosten ten behoeve van de projectgroep, vergaderruimte en catering;
- nulmeting kennisniveau natuurhouding burgers
- opzet meetmethode monitoring
- communicatie: zaalhuur en catering, reproductiekosten en verzendkosten

De inzet van mensen vindt binnen de huidige formatie plaats. Hiervoor zijn geen extra middelen nodig.

De kosten voor uitvoering van het project bedragen:

werkbudget	10.000
nulmeting	20.000
Opzet meetmethode	10.000
Communicatie	20.000
Totaal	60.000

Deze kosten zijn nu niet opgenomen in de begroting. Wij dekken deze uit de algemene middelen.

Voor kosten voor uitvoering van het programma zijn afhankelijk van de ambities die wij uiteindelijk willen realiseren met het programma. Naar schatting zullen de kosten voor de uitvoering van het programma jaarlijks €200.000 euro kosten. Deze kosten vallen buiten dit project. Voor dekking van deze kosten komen wij bij vaststelling van het programma met een voorstel.

1. INLEIDING	4
2. ACHTERGROND	4
3. DOELSTELLING EN RESULTAAT	4
3.1 DOELSTELLING	4
3.2 RESULTAAT	5
3.3. EVALUATIE ECOLOGISCH ONDERZOEK	5
4. PROJECTOPZET	5

1. Inleiding

Het Collegeprogramma 2007-2011 beschrijft dat de groene kwaliteit, die onze provincie mede tot topregio maakt, moet worden behouden en versterkt. De Agenda Natuur werkt dit verder uit en beschrijft de aanpak om extra te investeren in natuur en landschap. Wij willen de ontwikkelingen van de kwaliteit van de natuur goed blijven monitoren. Op deze manier kunnen wij zien of het beleid dat wij uitvoeren effectief is en of er aanvullende maatregelen nodig zijn om onze ambities voor de ontwikkeling van natuurkwaliteit te realiseren.

De meetmethodiek is de afgelopen jaren ingrijpend gewijzigd en voldoet mogelijk niet meer om de ontwikkelingen in de kwaliteit van de natuur te volgen. Daarnaast maakt ook een aantal recente ontwikkelingen het noodzakelijk de monitoring te evalueren en mogelijk te herzien. In deze notitie wordt een voorstel tot aanpak gedaan.

2. Achtergrond

De provincie verzamelt vanaf 1975 vlakdekkende informatie over flora en vegetatie, en vanaf 1988 steekproefsgewijs informatie over fauna. In 2005 is, als gevolg van bezuinigingen (KWATTA), gestart met een nieuwe methodiek voor flora en fauna. Niet meer alle soorten worden geïnventariseerd, maar slechts een selectie van soorten. Deze zgn. karteersoorten zijn geselecteerd op hun indicatieve waarde, zeldzaamheid en beschermde status.

Vanaf 2005 wordt alleen het niet-bebouwde deel van de provincie buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) onderzocht. Provinciale Staten hebben in 2006 bij motie besloten dat ook de EHS in particulier beheer geïnventariseerd moet worden door de provincie. Hiertoe is naast het budget van €119.000,- structureel €50.000,- extra per jaar beschikbaar gesteld. Inventarisatie van EHS-gebieden in beheer van de grote natuurbeherende organisaties (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Utrechts Landschap) en van Defensie vindt in principe plaats door de natuurbeheerder. Op dit moment is nog onzeker of de omvorming van Programma Beheer voldoende voorwaarden schept voor financiering door LNV van natuurmonitoring uitgevoerd door de grote natuurbeherende organisaties. Als dit niet lukt zal de provincie mogelijk zelf in deze gebieden moeten monitoren.

Ieder jaar wordt ca. één tiende van het oppervlak van de provincie geïnventariseerd. Dit betekent dat elk gebied gemiddeld eens in de 10 jaar wordt bezocht.

Naast deze vlakdekkende inventarisatie vindt projectonderzoek plaats ten behoeve van diverse vraagstellingen vanuit de provinciale organisatie dan wel in het kader van het landelijk Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Dit laatste betreft een frequenter onderzoek (1 keer per 4 jaar) van een aantal meetpunten in de EHS.

Het grootste deel van de inventarisatie wordt in opdracht uitgevoerd door externe bureaus. Een klein deel van het onderzoek vindt plaats door ecologen van de provincie zelf, dit om contact te houden met wat er buiten speelt, om zelf goed aangesloten te blijven bij de methodiek en ook om sturing te kunnen geven aan de ingehuurd veldwerkers.

3. Doelstelling en resultaat

3.1 Doelstelling

De monitoring van flora en fauna heeft tot doel de ontwikkeling van de kwaliteit van de natuur te volgen.

Hiervoor worden de natuurwaarden in Utrecht in kaart gebracht. De gegevens worden gebruikt voor:

- beleidsonderbouwing op het gebied van natuurontwikkeling en -beheer, aanpak van verdroging, inrichting van Ecologische Verbindingszones, enz.
- afweging van belangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

3.2 Resultaat

De verzamelde gegevens worden opgeslagen en beheerd in de zgn. EcoDataBank (EDB), waarmee m.b.v. GIS-bewerkingen de ruimtelijke verspreiding van soorten kan worden weergegeven. Op de website 'Buiten in Beeld' worden de floragegegevens op een inzichtelijke wijze gepresenteerd. Iedereen kan op deze manier kennis nemen van de kwaliteit van de botanische natuurwaarden in de verschillende deelgebieden. Voor fauna zal een vergelijkbare methodiek ontwikkeld worden. De website 'Buiten in Beeld' vervult een belangrijke functie in de gegevenslevering door de provincie.

Regelmatig stelt de afdeling Groen rapporten op, die een overzicht geven van de verspreiding van bepaalde soorten, of van de natuurwaarden in een bepaald gebied.

Buiten de gegevensvraag afkomstig van de provincie zelf, komen via de mailbox natuurinfo@provincie-utrecht.nl jaarlijks ca. 60 verzoeken om gegevens binnen van overheden, adviesbureaus en particulieren. De door de overheid verzamelde gegevens zijn volgens het verdrag van Århus openbaar. Wij streven er naar om die verzoeken binnen 14 dagen te beantwoorden.

3.3. Evaluatie ecologisch onderzoek

In 2008 starten wij met een evaluatie van het ecologisch onderzoek. We gaan na op welke wijze een 'thermometer' kan worden ontwikkeld om uitspraken te doen over de kwaliteit van de natuur in Utrecht (biodiversiteit) in het algemeen en de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur. Hierbij sluiten wij aan bij de methodiek van de Staat van Utrecht. Onderzocht zal worden of het onderzoek voldoende efficiënt en effectief plaatsvindt en antwoorden biedt op de beleids- en beheersvragen, in het licht van een aantal actuele ontwikkelingen. Op basis van de evaluatie zal een monitoringplan voor 2009 worden opgesteld.

4. Projectopzet

Voor het project onderscheiden we drie fasen:

Fase 1: de voorbereidingsfase: "wat is er nodig?"

Fase 2: de planningsfase: "wanneer doen we wat?"

Fase 3: de uitvoeringsfase: "uitvoeren!"

Fase 1: Voorbereiding "wat is er nodig?"

In fase 1 willen we het volgende resultaat bereiken:

- inzicht in de consequenties van recente ontwikkelingen (zie bijlage)
- inzicht in de beschikbaarheid van natuurgegevens bij andere organisaties
- inzicht in de mogelijkheden/beperkingen van de website 'Buiten in Beeld' onder de nieuwe portal.
- een beeld van de realistische monitoringsambities voor de toekomst

Activiteiten in deze fase zijn:

Activiteit	Periode	Extra kosten (€)
Gesprekken met natuurbeheerders, waterschappen	Mei – juni 2008	
Inventariseren aanpassingen 'Buiten in Beeld'	Juni – okt 2008	
Participeren in pilot GaN	Vanaf sept 2008	NB
Evaluatie ecologisch onderzoek	Mei – nov. 2008	

Fase 2: Planning: "wanneer doen we wat?"

Fase 2 heeft als resultaat:

- een planning voor ecologisch onderzoek in 2009, met een doorkijk naar de volgende jaren. Dit op basis van de uitkomsten van de evaluatie van ecologisch onderzoek.

Activiteit	Periode	Extra kosten (€)
Opstellen monitoringplan EVZ en faunapassages	Mei – sept 2008	
Opstellen monitoringplan 2009	Nov 2008– feb 2009	

Fase 3: uitvoeren!

Het resultaat van deze fase is dat het ecologisch onderzoek efficiënt en effectief plaatsvindt, aansluit bij de behoefte en afgestemd op de ontwikkelingen.

Activiteit	Periode	Extra kosten (€)
Monitoring EVZ en faunapassages	Vanaf sept 2008	50.000,-
Inventarisatie flora en fauna 2009	Mei – okt 2009	NB

BIJLAGE Toekomstige ontwikkelingen:

- monitoring van EHS (project Waarborgen Natuurkwaliteit)

Er is behoefte aan meer kennis over de natuurwaarden in de EHS, om te kunnen beoordelen of het huidige beleid en beheer leiden tot de gewenste natuurkwaliteit. (o.a. van belang vanwege het voldoen aan de eisen van de Vogel- en Habitatrichtlijn). Op stapel staat daarom een uitbreiding van het Landelijk Meetnet Flora (onderdeel van het NEM) in de EHS. Vanwege de ontwikkeling van een kwaliteitsmeetnet op landelijke schaal (project Waarborgen Natuurkwaliteit) is dit project tijdelijk gestopt totdat duidelijk wordt wat de landelijke richtlijn hiervoor zal zijn (eind 2008). Zeker is dat de provincie een duidelijke rol krijgt in het kwaliteitsmeetnet waarbij samengewerkt wordt met de terreinbeherende organisaties en particuliere gegevensverwerkende organisaties (PGO's, bijvoorbeeld de Vlinderstichting of SOVON). Hierbij zal slechts een deel van de informatie door de provincie zelf verzameld worden. Zeer waarschijnlijk kan hiermee in 2009 een start gemaakt worden.

- omvorming Programma Beheer

Van belang zijn ook de ontwikkelingen rond de monitoringsplicht als onderdeel van Programma Beheer. Bij de omvorming van Programma Beheer wordt uitgegaan van certificering van natuurbeheerders, waarbij monitoring een van de opgaven is. Naar verwachting zullen de grote natuurbeherende organisaties gaan voor de certificering. Er is echter een risico dat een deel van de beheerders de monitoringsplicht te zwaar vindt en zal afzien van de certificering. Daar zal de provincie dan zelf moeten inventariseren. Nog onduidelijk is of de monitoringsprotocollen voldoende aansluiten bij de provinciale behoefte. Eventueel zal de provincie aanvullend moeten inventariseren. In die gevallen is dan extra budget nodig. Alleen de grote landgoederen zullen misschien als particulier natuurbeheerder gecertificeerd worden.

De invloed van beheer van natuurgebieden op de aanwezige natuurwaarden kan beter in beeld gebracht worden als er een koppeling wordt gemaakt tussen de ecologische monitoring en de administratie van Programma Beheer.

- monitoring Ecologische Verbindingszones en faunapassages

Er wordt veel geïnvesteerd in de inrichting van Ecologische Verbindingszones en faunapassages. Momenteel wordt er niet gemonitord op het functioneren van deze verbindingen. Er wordt gewerkt aan een monitoringsplan voor EVZ en faunapassages. De monitoring kan leiden tot een betere inrichting en daarmee functioneren van deze verbindingen.

- afstemming ecologische monitoring en milieumonitoring

Het doel is de ecologische monitoring en de milieumonitoring beter op elkaar af te stemmen. Wanneer op gebiedsniveau goede afspraken gemaakt worden kunnen vragen beantwoord worden over de invloed van de milieukwaliteit op het voorkomen van (kwetsbare) soorten. Dit geeft weer informatie over de gewenste reductie van emissies.

- Gegevensautoriteit Natuur

Een nieuwe ontwikkeling die veel perspectieven biedt voor de onderlinge uitwisseling van gegevens met de grote natuurbeheerders is de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). De GaN kan op termijn een aantal ICT-taken overnemen op het gebied van gegevensopslag en -verwerking en daarnaast ook de gegevensleveringen aan derden verzorgen. De provincie Utrecht wil dit jaar participeren in dit project door middel van een pilot.

Bijlage 3 Leefgebiedenbenadering: toelichting

Actief soortenbeleid

Op basis van de provinciale werkdocumenten soortenbeleid (fauna, 1998 en flora, 2002) en het Meerjarenprogramma Uitvoering Soortenbeleid 2000-2004 (Ministerie van LNV, IPO en Platform Soortenbeschermende organisaties, 2000) zijn er in de provincie Utrecht maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan het duurzaam voortbestaan van bedreigde soorten. Het nemen van maatregelen voor bedreigde soorten wordt aangeduid als actief soortenbeleid om onderscheid te maken met het op basis van de Flora- en faunawet beschermen van bedreigde soorten (passief soortenbeleid). In de periode 2000-2004 heeft de provincie Utrecht financieel bijgedragen aan maatregelen voor onder meer vlermuizen, boommarter, noordse woelmuis, oeverzwaluw, zwarte stern, zandhagedis, gentiaanblauwtje en jeneverbes. In die zelfde periode heeft de provincie Utrecht gepoogd om maatregelen zoveel mogelijk te combineren. Het provinciale soortenbeschermingsplan voor purperreiger en woudaapje is een voorbeeld in de planvorming; in de uitvoering zijn gecombineerde projecten ondersteund voor bijvoorbeeld mossen van essenhakhout, planten van moerassen en planten van akkers. Het door LBU uitgevoerde en door de provincie financieel ondersteunde project "Purperreiger" had als doel de realisatie van moerasstroken in het agrarische gebied ten behoeve van verschillende bedreigde moerassoorten waar onder de purperreiger, de noordse woelmuis en de groene glazenmaker.

Een nieuwe aanpak

In 2004 zijn de vertegenwoordigers van de opstellers van het Meerjarenprogramma 2000-2004, aangevuld met vertegenwoordigers van de terreinbeherende organisaties gestart met de opstelling van een nieuw meerjarenprogramma. Omdat een meerjarenprogramma 2005-2009 niet spoorde met de systematiek van het Investeringsbudget Landelijke Gebied (ILG) en vanwege het advies van de door de minister van LNV ingestelde Task Force Impuls Soortenbeleid, is gekozen voor een andere aanpak: de "leefgebiedenbenadering".

De Task Force Impuls Soortenbeleid had in 2005 onder meer aanbevolen om maatregelen voor bedreigde soorten te bundelen voor de verschillende typen gebieden (habitats). Een verschuiving dus van een benadering gericht op individuele soorten naar het herstellen of realiseren van geschikte leefgebieden voor een hele groep van soorten.

Vertegenwoordigers van rijk, provincies, soortenbeschermende organisaties en terreinbeherende organisaties hebben vervolgens die 'leefgebiedenbenadering' verder uitgewerkt. De leefgebiedenbenadering wil het duurzaam behouden van bedreigde soorten via een drietal sporen realiseren: 1 het meekoppelen met ruimtelijke ontwikkelingen, 2 het verbreden van het beheer in natuurgebieden en 3 het uitvoeren van programma's voor enkele specifieke soorten.

De rol van de provincies

Vanwege de provinciale rol in gebiedsprocessen zijn provincies bij uitstek geschikt om relevante actoren in een vroeg stadium bij planontwikkeling te betrekken en de kansen voor uitvoering van de leefgebiedenaanpak te benutten. De leefgebiedenbenadering vraagt om maatwerk in de uitvoering en de bereidheid van betrokkenen om kansen voor groepen van bedreigde soorten in te passen in voorgenomen ontwikkelingen. Daarom worden de provincies verantwoordelijk voor de regie op de uitvoering van de leefgebiedenbenadering. De afzonderlijke provincies zullen, naar aanleiding van een voorstel van het rijk, in 2008 aangeven welke maatregelen uit de leefgebiedenbenadering uitgevoerd zullen worden. Op basis hier van maken de afzonderlijke provincies vervolgens afspraken met LNV over uitvoering en financiering.

Financiën

In de jaren 2000 tot en met 2006 heeft LNV jaarlijks een bedrag van € 68.000 bijgedragen aan de uitvoering van het actieve soortenbeleid in de provincie Utrecht. Voor de periode 2007-2013 stelt LNV € 690.000 beschikbaar voor het actieve soortenbeleid in de provincie Utrecht (MJP Vitaal Platteland 2007-2013). Dit bedrag is gebaseerd op voortzetting van het 'klassieke' soortenbeleid zoals verwoord is in het Meerjarenprogramma Uitvoering Soortenbeleid 2000-2004. Voor de uitvoering van de leefgebiedenbenadering zijn naast een grotere personele inzet aanzienlijk meer middelen noodzakelijk. De Raad voor het Landelijk Gebied schat in haar advies "Voorkomen is beter ..." dat voor heel Nederland een jaarlijks investering van ruim € 20 miljoen nodig is. De provincie Utrecht is op basis van haar rol in allerlei

gebiedsprocessen uitstekend in staat om uitvoering te geven aan de leefgebiedenbenadering, maar is voor de realisatie in hoge mate afhankelijk van een extra financiële impuls van het rijk.